

(0138)

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONAPREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50.—Cuba, Puerto Rico
y Extranjer, 2'50

DE DIJOUS A DIJOUS

DEL Extrém Orient, res. Las contínuas marxes, sempre enrera, de 'n Kuroptkine, fatigan casi tant als lectors de periódichs com deu hen fatigar als soldats moscovitas, y dupto que hi hagi un observador, per l'est que sigui, capás de treure d'aquells enrevessats moviments la més petita consecuencia.

Que 'ls japonesos avansan, que 'ls russos reculan, que 'n Kuroki pensa copar á 'n en Kuroptkine, que 'n Kuroptkine té intenció de no donar gust á 'n en Kuroki... Aixó es tot.

Fora d'aquestes notícies, cada dia repetidas y donadas sempre com á novedats de última hora, dels relatius d'aquesta guerra estúpida no se'n pesca res en clar.

Lo únic que té una mica de caràcter precis es el siti, á cada moment més estret, de Port Arthur. Els japonesos s'han empenyat en apoderar-se de la plassa, y sembla que 'l seu empenyo va sortintlos més car de lo que potser se figuraven. No hi ha atach seu que no sigui retxassat ni moviment que no 'ls costi uns quants milers d' homes.

Ara s'anuncia per demá diumenge l'assalt general y definitiu del ja famós baixant dels russos.

Diumentge y assaltar una plassa forta...

Per lo que's veu, els japonesos no han establert encare 'l descans dominical.

**

D' uns quants días á 'n aquesta part se parla ab molta insistència de complots tremendos y conspiracions formidables.

Pero ¿conspiracions y complots per fer qué?

D' aixó no se'n diu una sílaba. Indicis vagos, farums imperceptibles, y res més.

Pero ni la policia descansa un moment, ni 'l telégrafo para de transmetre avisos y confidencias. Fins hi ha qui parla de grans jugades de borsa astutament preparadas y d'atrevids cops de mà, que in

dupertablement fracassaran gràcies á la «previsió y cop d' ull» de la nostra policia.

¿Qué serà tot això al cap-de-vall?

Hi ha un adagi que diu: «Quan els gossos lladran, alguna cosa senten.»

Pero també n'hi ha un altre que canta:—«Qui no té res que fer, el gat pentina.»

¿Tindrà en efecte la policia el nas tan fi com diu?

¿Estarà potser pertinient el gat?

La resposta, el temps.

Zaragoza ha viscut durant dos ó tres días baix l'amenaça d'una huelga general. Moments hi hagué en que l'atrall quedà completament interromput, arribantse fins á suspender la publicació dels periódichs y la circulació dels tranvias.

Pero no foren més que moments. Entre la classe obrera no hi havia la necessària unió pera plantejar el problema en termes tan absoluts, y molts dels traballadors que 'l primer dia van fer festa no s'amagavan per dir que ho havien fet més per solidaritat que per convicció y que distaven molt d'estar conformes ab la huelga general.

Resultat: que poch á poch s'ha anat normalisant la situació y que, á pesar dels esforços que alguns elements venen fent pera impossibilitar un arreglo, moltes de les qüestions que á la huelga han donat lloch estan en camí de ser satisfactoriament resoltas.

Una nota trista:

Mr. Waldeck Rousseau, l'ilustre expresident del ministeri francés, acaba de morir víctima de llarga y cruel dolència.

Home energích, intel·ligència claríssima y ab una percepció admirable de les necessitats del país qu'en ell fixava les seves mirades, Mr. Waldeck Rousseau ocupà 'l poder desde mitjans del any 1899 fins al juny de 1902, y en aquests tres anys dedicà tots els seus esforços á cultivar l'arbre de la República, procurant que les seves arrels penetrassin fins á lo més fondo de la conciència nacional.

D'ell son les lleys preliminars que han permés realitzar á Mr. Combes, el seu successor, aquest immens traball de desinfeció moral qu'està transformant la França, ab aplauso y admiració de tot el món civilizat.

La seva obra, si no acabada del tot, està en vías de veure's ben prompte realisada. Mr. Waldeck

Rousseau, que al ferse càrrec del poder trobà á la seva patria poch menos que ofegada en brassos de fas congregacions religioses, baixa á la tomba deixantla forta y lliure, sabiament dirigida per mon-

sieur Combes, hereu del seu pensament y fidel executor dels seus admirables plans.

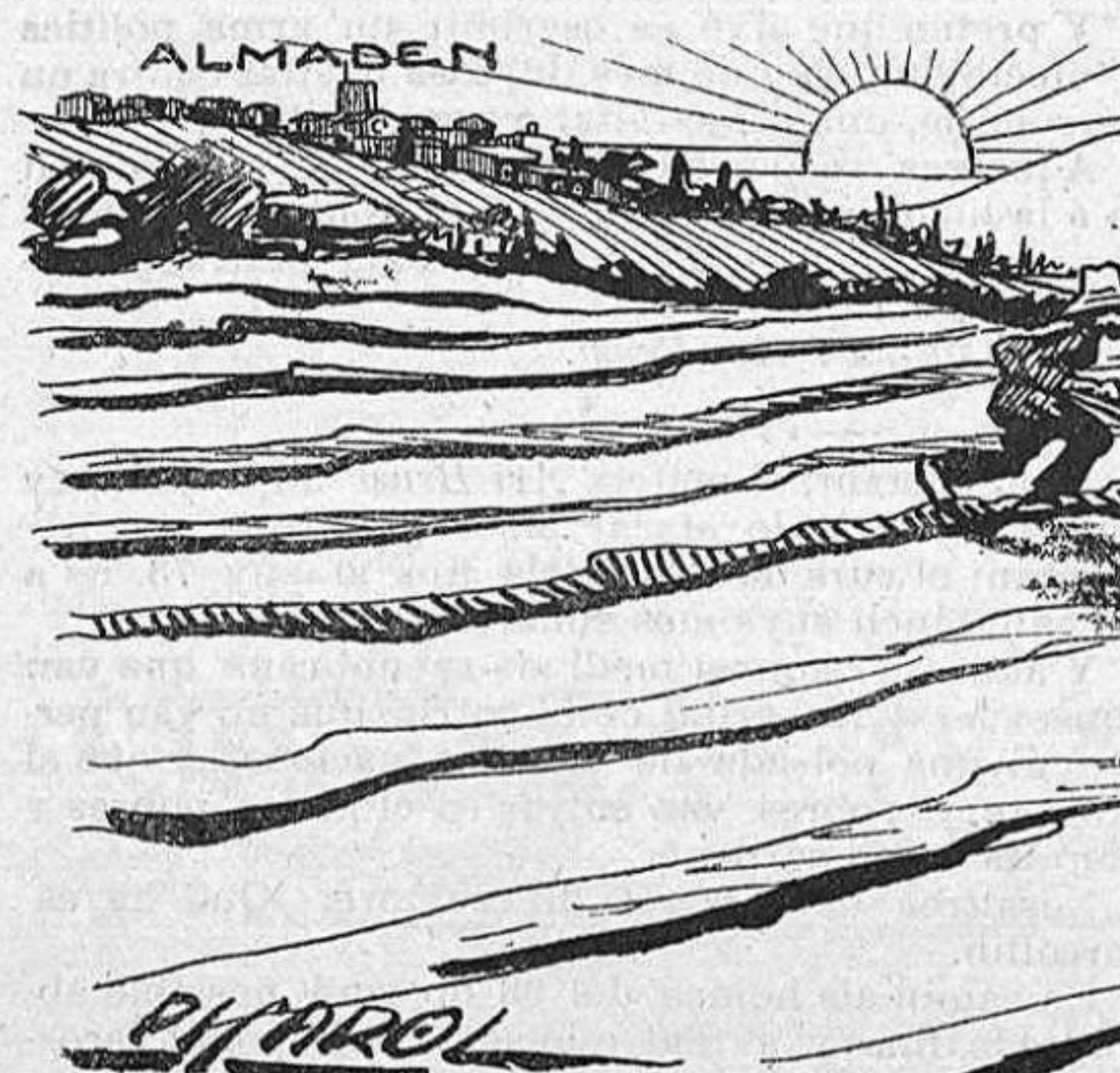
[E. P. D.] l'insigne regenerador del poble francès!

PIF-PAF

En Lerroux á Andalusia

Sembrém, sembrém, que un dia ó altre vindrà la cullita.

LA CAMPANYA D'EN LERROUX

L'estiu del intrépit diputat de Barcelona, ja estém veient quin es: descansar de les fatigues parlamentaries, traballant ab ardor per la República. Tot just tancades les Corts, m'pr-engué un viatge per les províncies d'l Noroest; de allí ha saltat á Andalusía, y á Almadén ha donat el seu nom y la seva responsabilitat per bandera en una emprenyada lluita electoral.

Com al heró del romancer castellà, se li poden aplicar els coneguts versos:

«Sus arreos son las armas
su d'scanso el batallar.»

Son pas per Galicia, en els moments mateixos en que visitava aquella regió l'jefe del Estat, donà lloch á un interessant contrast.

Els podrs monàrquics procuran atraure y seduir als pobls s'ab l'esclet de la pompa cortesana. Sempre estan á punt de repetir per tot arreu la mateixa obra de gran espectacle, banya de fons, aparatosa de forma. Las mat-ixas recepcions, el mateix Te Deum, las mateixas visites á las iglesias y d'més edificis públichs; pero sobre tot á las glòries; els mateixos discursos fielment est-receptips, y llums y músicas y pólvora en salvas, y focs de artifici, y ara algun desaire que recull el ministre de Marina, y ara alguna xiulada de resquilitentes que arreplega en Maura.

Així diuhen que 's fa monarquia.

En canvi 'ls apóstols de las ideas novas tenen una manera molt distinta de traballar.

Se presentan sols, sense aparato, sense altra atracció que 'l seu prestigi personal y 'l prestigi soberà de las ideas que professan, y no obstant troben per tot multitud que 'ls reben ab entusiasme y 'ls aclaman ab frenesi.

La seva única arma, el s'u únic medi de combat es la paraula, y questa paraula l'emplean en difundir ideas, forjar conviccions, alentar salvadoras esperances. No hi ha necessitat de desplegar cap aparato per a alistar la conquesta de las voluntats y de las energias. El poble s'identifica ab lo que li diuhen, creu en els ideals de progrés y redenció, y 's disposa á secundarlos.

Així es com s'han anat despertant algunas de las regions més importants de la nació; així es com se despertarà també l'Espanya entera, no quedant en ella un sol recó, sense que hi penetri la llum dels ideals.

Tots els enemics que 's tributin á n'en Lerroux serán débils y insuficients si ab ella se li ha de fer justicia. Mitja dotzena d'homes com ell fan falta; mitja dotzena de adalits incansables, ardorosos, enèrgichs, abnegats, de concepció ràpida, d'execució més ràpida encare, de paraula eloquient y en un tot identificat ab l'ànima del poble.

Ah, si tinguessim aquests sis homes... ó quan menos si tots els que no reunien el conjunt de las admirables condicions tinguessin voluntat per imitarlo, qué prompte possehiríam la República...

La propaganda quan es sincera y 's basa en donar satisfacció á las necessitats del poble, será sempre un medi eficacissim per aumentar y engranjar als partits populars. Parlant es com la gent s'enten. Parlant de la República, posant en evidencia la superioritat de aquesta forma de govern sobre la monàrquia, que aquí á Espanya no oferia més que ruïnes y desastres; fent veure un dia y un altre que no es possible llurarse de la plaga de la reacció y 'l clericalisme, que tant ens perjudican en tots conceptes davant del mon civilisat, sense un camí radical que reintegri al poble en la seva omnifòrmida soberania, es com s'anirà formant l'opinió, y de l'opinió naixerà la forsa incontrastable qu' es de tot punt necessaria per imposarse y guanyar el predomini que li correspon.

Pero á la propaganda hi ha que afegir l'accio.

Y no ja sols l'accio revolucionaria d'efectes immediats, que aquesta no s'exerceix á só de tabals; sino l'accio revolucionaria de carácter permanent, l'única que no deu mai abandonar.

L'accio revolucionaria d'efectes immediats té per única base la conspiració, y exigeix una gran cautela.

L'accio revolucionaria de carácter permanent se pot exercir y ha d'exercirse al amparo de la llei, fent us de tots els drets, del de reunió, del de associació, del d'emissió del pensament y sobre tot del d'emissió del sufragi.

Es un accio constant, incansable, qu' es la desesperació dels governs débils, y encare més de aquells que sent débils y volent passar per forts, solen cometre tota mena d'etzequilladas.

Quan se li obliga á sortir-se de la llei, á cometre transgressions y arbitrarietat de tota mena, es quan més clarament se demostra que han perdut la carta de navegar, y llavors es quan se 'ls posa en el cas de tratar eficacament en favor dels mateixos que 'ls hostilisan.

LLavors á las feridas que 'ls infereix el foch del enemic, hi han d'afegir las més graves que reben al sortilh'els els trets per la culata de sus propias armas.

Així ho ha comprés el perspicàs Lerroux al presentar la seva candidatura pel districte de Almadén.

Ha tingut al ferho una idea inspiradíssima.

No necessitava l'acta de aquell districte, posseint com posseix la de Barcelona que tan digna-

ment representa; pero necessitava lluytar, donar cohesió á as numerosas forses que conta la República en aquell districte, portarlas á la batalla, ensenyalarlas á batres... y desesperar, sobre tot, al enemic, fins al extrem de treure'l de quici, deixantlo cubert de oprobri y de vergonya.

Blasonava en Maura de ser un amant sincer de la legalitat electoral y de no consentir els excessos del caciquisme. Al fer gala de això pretenia crearse la seva forsa més important y respectable per seguir governant.

Segons el la monarquia está tan arrelada á Espanya que pera sostenirla no hi ha necessitat de separarse de la llei en res ni per res: no son menester cacichs que s'imposin, ni es necessari tampoc violentar la voluntat dels consellers. Sense cap de aquests medis extraordinaris, sense cap de aquests abusos intolerables, els governs monàrquics reunirán sempre una majoria considerable.

Tal era l'seu gallejar. Y en això semblava un governant distint de tots els que ha tingut la monarquia á partir de la restauració, y sobre tot desde que hagué d'establirse l'sufragi universal, convertit en mans dels monàrquics en sistema de trampa universal.

Pero en las eleccions de Almadén acaba de demostrar que no deya la veritat. El valent Lerroux l'ha posat en e'cas de confessarse un governant com els altres: tenim un trampista més. *Voila tout.*

Quin honor per la causa que defensa el primer minstre de D. Alfonso XIII!

Veritat es que ara ja no defensava sols á la monarquia.

El candidat oficial de Almadén era un dels seus passants més estimats, aspirant de més á més á la mà de una de las seves filles.

Sensible com es en Maura, a's afectes de familia qu'nei menos podia fer que ajudarlo á guanyarre un'acta de diputat, á manera de regalo de boda?

Y ab l'idea de que sigués pare avants de ser espons, es á dir pare de la patria, li ha donat carta blanca per ferho tot y guanyarre l'acta.

Així á Almadén s'han comés els més indignes atropellos: fins la vida de 'n Lerroux s'ha vist amenaçada.

Afortunadament ha trobat pera salvaguardarlo la massa fidel de aquells miners que tant li deuen, de aquells min's rs á qui ab las denuncias va librar de la cruel explotació que venian sent objecte; y aquells miners, ahir indiferents, aplanats sota l'opressió, s'han redressat formant un valent exèrcit de la causa republicana.

Així es lo que s'ha conseguit.

La republicanización de un important districte.

Y la trituració vergonyosa del presugi de un minister que pretén desmentir un principi cada dia més arrelat en la conciencia pública.

El principi de que la monarquia, tal com la pratican els concellers de la corona, es incompatible fins ab l'estripte cumpliment de la llei.

Una doble victoria, amich Lerroux.

Una doble victoria que nosaltres saludém ab un doble aplauso.

P. K.

Hi haig de dir la meva

DESDE Ribas ahont me trobo f'alguns días en busca de reparador descans y per exigencias de salut de la meva esposa, m' he entrat del de plorab'e especiable que 's dona á la *Fraternalidad republicana*, ab motiu de la suspesió del meeting convocat pel dia 29 del passat mes de juliol.

Sense datos pr'cisos, concre's y minuciosos me veig en la impossibilitat de jutjar el fet ab la deguda imparcialitat, donant á cada-cu't son merecument, com ho faria, ab ma independència acostumada, desde el punt en que per rabó de la meva ausència no he pogut tenir art ni part en l'acte ni en la s'va preparació.

No obstant, per lo que he llegit en la premsa m'ha semblat compenir que tot lo sucedit ha tingut per causa l'emprenyo de algúns en imp'dir que una determinada personalitat, que ab moi ió sense motiu 'ls es antípatic, prengués part en el meeting, y la resu'nció de alguns altres, amics entranyables de dita personalitat.

(1) Degut al retràs ab que, per deficiències del servei de correus, ha arribat á las nostres mans, no publiquem fins avuy aquest interessant article, escrit, com comprendrà nosaltres lectors, pera ser publicat en LA CAMPANA del passat dissapte.

tat, de que á tota costa, y succehis lo que succehis havia de fer ús de la paraula.

Total: una qüestió de carácter personal, una qüestió de amor propi.

A ff' evitar que per tal motivo se dongués un espektacle poc edificant, quan parles la indicada persona, se va suspendre 'l meeting, á última hora, quan ja la numerosa concurrencia estava reunida, y sense donarla les explicacions claras, precisas y francesas á que tenia dret, ab lo qual se va donar un espectacle encare pitjor.

Aquesta es la veritat pura y llisa, y no creu que de lo corregut ningú pugui estarne satisfet, com no s'sigui els enemics implacables del partit republicà y 'ls seus auxiliars, fomentadors de murmuracions, disgustos y discordias, que en profit de aquells traballan sempre, ells se sabrán perquè.

Si la serenitat propia dels partits conscients dominés entre nosaltres -y haurà de dominar, pesi á qui possa la q'üestió-, haurà tingut de moment inmediat arreglo, ab sols considerar que l'objecte del meeting era commemorar la fotxa glòria del 29 de juliol y concentrar foras per oposar-se á l'aprobació del projecte de reforma del Concordat, presentat a las Corts pel govern vaticano.

Aquest era 'l sol y únic objecte del meeting, y no 'l de que Fulano de tal pogués ó no pogués parlar en ell, y no 'l de que Zutano s'empenyés per rahons d'amistat en que havia de parlarhi.

Lo primer que havia de fer la personalitat tatxada ió justament per algunes corresponsalías de més ó menos significació, era descartarse de moment, renunciante á fer ús de la paraula. Ab aquest petit sacrifici de amor propi, desapareix la causa del conflicte.

No per això quedava desamparada ni la seva honra, ni la seva dignitat pol'ica. Hi ha en el partit qui l'accusa, qui contra ell formula càrrecs tan graves y de 't naturales que l' inhabilitan per tot, fins per dirigir la paraula els seus corresponsalies? Medis habils hi ha també per depurarlos tot y fent estriccia justicia. Pero això no s'ha de fer mai en un meeting públic, y molt menys en un meeting que no 's'ha reunit per aquesto y exclusivament objecte: això en tot cas, se confia á la resolució de un tribunal de honor, en el qual els amics y 'ls adversaris de la persona inculpada hi tinguin la de guda representació, y en el qual hi tinguin sobre tots las personas imparcial y desapassionadas que no faltan, per fortuna, en el partit republicà de Barcelona. Així, es com han de procedir las agrupacions políticas serias y disciplinadas, no sols en aquest cas, sino en tots els casos parells.

Per aquest medi es com s'efectua la depuració. Tot atra procediment porta aparellat el desgabell, la confusió y la discordia.

Pe que admeten la teoria de que 's pot castigar á un home, sense previ judici, sense escoltarlo tan sols; admiten la teoria de que la murmuració pot cehrar imponent en l'horra de una persona; admiten la teoria de que, quan aquesta persona, plena de bona fe y animada dels millors desitjos vagi á dirigir la paraula als seus corresponsalies, en lloc de l'atenció y 'l respecte, pugui trobar per part de alguns la befa, l'escarre ni l'impressió brutal, se veurà fàcilment que això es obrir la resolució que ha de acabar ab la vida del partit republicà.

Avuy seran els uns, demá 'ls altres, y si ff' tots els que c'urán. Bastarà l'enemistat de uns pochs, la conjura de 'lguns y fins els procediments maquinavèlics del enemic que de tanta imprevisió sabrà aprofitar-se sempre, ating el foch de la discordia, pera destruir y reduir á la impotència al partit republicà.

Al any 73 campaven per desgracia aquelets mateixos procediments, y això va ser effimer la vida de aquella República. Mal aniriam si pernetsem que rebrotés la mala llevor de la discordia suicida, y rabò tindran de sobre 'ls que 'ns tatxan de ingovernants y d'ingovernables.

Ditxosa la República cubana, que pot fer semblants obres!

Podrà rompre 'l meu retrat; pero no romperà mayni un sol full de la meva honrada historia política; no romperà may tampoch la meva resolució de morir com he viscut, lluitant sempre pels ideals progressius, per la llibertat, per la democracia, per la República, la mateixa en la pròspera qu'en la adversa fortuna, lo mateix en la mort que accompanyat.

Y avuy mes que may entenç qu'es precis lluitar, y en enç qu' es un traidor qui dirigeix contra 'l corregidor, contra 'l monàrquich, contra 'l reaccionari, contra 'l clerical, contra 'l vaticanicista. Traidor, mil vegadas traidor, e'que, desde dalt d'abaix, anteposa las qüestions de amor propi, á la qüestió suprema, qu' es la que ha donat origen al actual moviment republicà: al noble afany de salvar la llibertat y de regenerar á Espanya al amparo de las institucions republicanas.

J. ROCA Y ROCA

ha de confessar que á Cuba ho fan molt bé.

Ultimament s'ha presentat al Senat de aquella República un projecte de llei, en virtut del qual s'estableix la llibertat de cultos; no's permet desembarcar allí cap sacerdot ó religiós que no haja nascut á Cuba; no's tolera la celebració de cap acte religiós en la via pública; se limita l'ús de las campanas al anuncie dels oficis del culto; no's consent diferent dels demés ciutadans; se prescriu que cap autoritat pugui assistir ab carácter oficial á cap acte religiós; se prohibeix la instrucció religiosa en els establiments d'ensenyança, benèfics ó penals; se considera delicto qualsevol excitat feta en la iglesia á la desobediència de las lleys; se forma un amillarament de totas las propietats rústiques ó urbanas que posseixen les corporacions religiosas, al objecte de gravarlos ab la contribució que 'ls ministres d'altres demés ciutadans; se prescriu que cap religiós que ha de acabar ab la vida del partit religiós.

Cuba podrà dir que, á partir de la seva emancipació, està en plé període de prosperitat.

Els yankees van redimir-la de la febre groga.

Ella està á punt de redimirse de la pesta negra.

En Pere Grau, comissari regi, ocupantse dels Ateneus obrers en una memòria, diu:

«Pero es necesario que al propio tiempo vele el Estado para que la instrucción se dé á los obreros en aquellos centros de carácter privado que subvencionen, no sea en momento alguno contraria á las instituciones fundamentales del propio Estado.»

No sabém com això podrá evitarse.

Perque l'obrer, tant com més instruït, més conscient.

Y tant com més conscient, més republicà.

Asseguran que 'l Papa Sastre se disposa á excomunicar á n'en Combes.

No es fàcil que la excomunió papal li trenqui cap os ni cap tendrím.

Per lo tant, vingui quan vulgui aquesta tremenda excomunió.

Y en tot cas, sempre li quedará á n'en Combes el medi de pendre la revenja.

Que 'l Papa l'excomunica? Donchs ell excomunica al Papa. Y en paus.

Demà comença la populara barriada de Gracia la seva festa major, en temps mes propicis que 'ls d'ara tan famosa y concorreguda.

Encare que las circumstancies han variat y que no son massa d'alegría els vents que corren, La CAMPANA desitja que 'ls veïns de la simpàtica exilia que li ha donat el nom passin aquests dies de la manera més agradable possible, olvidantse sis-quera per uns moments de las mil y una tragerias que per culpa dels govern

ha insistit ab el d' Espanya en que l' Rey no vingui pas avants de haver deixat en llibertat fins al darrer prèss de Alcalà del Valle, sens lo qual no pot respondre de l' actitud de dits anarquistas.

No sé què pugui tenir això de honors pels monàrquics espanyols.

En canvi resulta molt agradable pels amants de la justicia.

**

Y encare ho resultaria molt mes si l' govern de la vènima República ampliés la seva gestió.

Posat á fer indicacions d' aquesta classe podrà fer també la de que l' Rey no anés á París fins y á tant què s' hagüés realitzat la revisió del procés de Montjuïc, que sigué l' escàndol del mon civilista.

¿Que l' hi sembla aquesta idea als nostres germans de la vènima República?

S' ha constituí á Barcelona hit una Associació Internacional de Dependents de Comers y Industria y l' seu simular de Barcelona.

Benvinguda signá á la vida pública.

El temps de n' Gambetta signeren els dependents de comers y en especial els viatjants els que contribuirem á la derrota de Mac Mahon y al afiancament de la República.

Traballin ab fè l' nostres pel seu adveniment.

Y l' ho agrahirà la patria.

May com ara ha sigut necessari que l' espanyols, en el major número possible, efectuatin á Roma una gran manifestació ab motiu de la reunió del Congrés lliure pensador, que ha de tenir efecte l' dia 20 del pròxim mes de setembre.

Fransa s' ha emancipat del Vaticà.

Interessa á l' Espanya progressiva demostrar de una manera eloquènt que té vivas ganas de imitar á Fransa.

Els donchs, convenient, secundar ab entusiasmé á la Comissió que s' ha pres al seu càrrec l' organització de la expedició, y la manera de que aquesta pugui realitzar-se en condicions assequibles á les fortunes més modestas. Qui no pugui anarhi personalment, ajudi á que hi vaja algú altra.

Que com diu molt bé l' refrà: «Per totas parts se va á Roma.»

L' any 1902 van morir á Espanya 517,518 individuos. Més de la meitat de aquestes defuncions corresponen á la infància.

La causa de aquest estrago?

La insuficiencia de l' alimentació, la depauperació, l' anemis dels pares.

Es l' Estat-Saturno que tot ho devora. Primer va menjar-se l' diners; ara s' menja las criatures.

Tota la prempsa liberal d' Espanya aplauideix á Mr. Combes, per l' energia ab que ha procedit á la ruptura ab el Vaticà.

Aquest acte es el terme felís de un procediment quirúrgic.

Es l' extirpació definitiva de un càncer, qu' encaixa que ja estava sech, tenia encara algunes arrels en el cos de la República francesa.

Ara, per fi, podrà respirar ab tota llibertat.

Un altra gloria de la marina nacional.

El comandant del Camp de Gibraltar resident á Algeciras, va anar á tornar una visita que li havia fet l' almirall anglès, á bordo del *Infanta Isabel*.

Era qüestió de dedicar-li una salva, y s' trobà ab que l' canons no disparaven.

Ja veulen si n' estém de bé.

Els nostres barcos de combat no serveixen per res: ni per fer salvas.

Y á pesar de tot, no s' dirà que no fassin més soroll ab las seves ridicules que ab las canonades.

Van entrar uns lladres en un convent de monjas de Benicassim y qué diríen que van robar?

Els relotjos, els porta monedes, las sotanases y l' s mantons de quatre mossens que s' trobaven aposentats dintre de aquella santa casa, els se sabrien perquè.

**

¡Quina sort pels quatre galans!

Perque ara podrán dir als seus adorats torments de la clausura:

—Ja ho veieu, místichs pimpollos del espiritual jardí de Cristo... Per vosaltres ho hem perdut tot, els diners, el relotje, y hasta la sotana. ¿Sabreu corresponde vosaltres á uns sacrificis tan immensos?

La major part dels ministres soná pendre aigües.

Y els que á Madrid s' han quedat, no fan res enterament.

¿No vol dir això que la botiga de la governació podrà marxar de la mateixa manera si no hi ha gués ministres?

Jo fins crech que la justicia anirà més barata.

L' emperador del Japó es més espavilat de lo que molts se figuren.

No fa molt, sentint parlar dels metges d' Europa y dels honoraris que fan pagar, va dir:

—El meu sistema es més senzill. Quatre metges estan afecades á la meva persona, rebent per això sols una suma senzilla cada un. Unicament, qu' un caych ma'alt deixe de abonarlos aquesta suma, fins y á tant qu' estich completament restablert. Y procedint així, creguin que les meves malalties duran poc.

Ja veuen com en certas matèries, els japonesos ens ne poden donar vintinou á acabar á trenta.

LLORET DE MAR, 4 d' agost

El dia 7 del corrent mes, visitarà aquesta vila l' orfeó catòlic de Casàs al objecte de donar il·lustre á una festa que preparan els corps que varem possedir procedents de la vènima República.

El nostre orfeó llumanera sembla que pendrà part també en dita festa, per lo que ns permetem aconsellar á la junta que no fassi sortir el pendó sens avans fregar lo bé ab al-fumant, al objecte de que l' s cassanencs no vejin la ta-a que s' hi va fer quan un conegut confrare jesuita ex-republicà, fent se amo de lo que era sols guardador, se prengué la llibertat de regalats hi deixant en abis als verdaders propietaris.

Cal, donc's, no olvidar allò que dihem en català: *la roba bruta se renta á casa*.

BORJAS, 3 d' agost

El passat diumenge organisen els carcas un mitin carlista que resultà un fracàs; compoixan el públic quots carboners, un parell de aprenents de idem y uns quots llançats.

Els oradors predicaren la democracia dins del carlisme y tan arrelades quedaren aquelles idees en l' ànim de la concurrencia que á l' hora del banquet arribaren fins a la repartidora, omplintes alguns comensals las butxaca de tot lo que l' s venia á mà.

Visca la democracia... carlista!

LLANSÀ, 9 d' agost

Continua la seva estancia en el seu poble de La Vall aquell capellan tan xulo y tan torero que quan passa tothom diu: «Olé per D. Jaume el Conqueridor!» Doncs farà cosa de quatre mesos va comprar-se un acordeó y son moltes las nits que surt á la fresca ab l' instrument, donant concerts *latas* al pacífic vènima. Digui, senyor solista y que l' s concerts d' acordeó s' dedica á aquella simpàtica paloma que viu á pochs passos de casa seva?

Flaquesas del mon!

CALAF, 7 d' agost

Avuy á las dugas de la matinada ha mort nostre benvolgit amic y correglionari D. Miquel Bossé y Palà, president del nostre *Centro de Unión Republicana* y molt estimat entre l' s pagesos de la comarca por son caràcter y sos sentiments altruistes. Se sacrificà sempre moral y materialment per la causa republicana, havent sigut un dels que mes contribuiren á la bona marxa del partit en aquesta població.

Descans en pau.

La salvació d' Espanya

Vels'hi aquí un càlcul graciós que formula l' amic Nakens en son incomparable *Motín*:

La comunitat á que pertanyien els tres frares morts en el descarrilament del tren d' Entrambas-aguas, ha demanat á la empresa del ferrocarril, una indemnisió de 100 mil pessetes per cada un.

Pero se'n val un fraire?

Llavors e-tém salvats.

Suposant qu' en tot Espanya no n' hi hagi actualment més que 40 mil, venentlos á 100 mil pessetes uns ab altres obtindriam 4 mil milions de pessetes. Y ab una suma així aquesta seria la primera nació del mon.

¿Que no s' presentaran compradors? Y això qué importa? Sent els tan richs com son, podrían rescatar-se á mateixos.

Y encare hi ha més. Els 20 mil duros se demanen per ferre mort, es á dir per una massa ineria que ja no es frare, y que ja no pot treure diners com ho feya quan vivia. Seria, donchs, molt just y equitatiu que nosaltres demanessim 10 mil duros més per cap.

Pero no: no anessin á dir que semblén frares en lo de volgues quedarnos ab tot. 20 mil duros per cada un, la quantitat justa ab qu' els mateixos se valan... ni un centímetre més... que ningú pugui taxar-nos de copdiciose.

Quan penso en las vegadas qu' he tronat contra la vinguda dels frares, essent així qu' en ells està el pervenir d' Espanya, renego de la meva ignorància y de la meva torpeza. Tenir davant dels ulls una mina d' or tan riquíssima y no véurelal... Es precis està cego.

LO ÚNICH QUE L' PREOCUPA

—Senyor Maura, á Vilamassa s' hi ha armat un sagramental á causa dels nous impostos, que l' poble s' nega a pagar. L' arcald està alarmat disfisim y pregunta ab ansie at com l' ha d' arreglá aquest *lio*, donchs el pobres home no sab.

—Ves per què m' molestan!

—Ves total per què?

—Digui á aquest arcald que això no es re.

—Senyor Maura, á Pagaycalla l' exprés y l' mixto han xocat, pro iubintes tantas víctimes que fins s' ha omplert l' hospital. El poble crida verjança y demanda que al instant s' indagi qui' é la culpa d' aquest tremendo fracàs.

—Ves per què m' marejan!

—Ves total per què?

—Digui á aquesta turumba que això no es re.

—Senyor Maura, á Dejunopolis las fàbriques s' han tancat y los obrers corren á collas demanant traball y pa. Las autoritats desitjan que éta a velocitat els hi envíi alguns recursos per poguer sortir del pas.

—Ves per què m' molestan!

—Ves total per què?

—Digui á aquests flântrops que això no es re.

—Senyor Maura, de Galicia venen parts alarmants: espontània efervescentia reyna entre la gent de mar; aquí desmunten les barques, allà abandonan les arts, y los gobernadors no saben qué fer per sortir del fang.

—Ves per què m' marejan!

—Ves total per què?

—Digui á questi proconsuls que això no es re.

A la Rambla... d' Espanya

—Senyor Maura, Andalucia està a punt de liquidar:

els bandolers s' hi passejan com moderns senyors feudals; son robades las hisendas, son seüestrats els caballs y es poch menos que impossible donar dos passos pels camps

—Ves per què m' molestan!

—Ves total per què?

—Digui als andalusos que això no es re.

—Senyor Maura, en Sánchez Guerra telegrafia espantat:

á la quènta 'l ball s' enreda d' un modo fenomenal. No més parla que d' escàndols *huelgas*, motins, atentats, inundacions, pedregades, dòls, horrors, miseria, fam...

—Ves per què m' marejan!

—Ves total per què?

—Digui en Sánchez Guerra que això no es re.

—Senyor Maura, s' assegura que l' monarquia radicals, borradas las diferències que les venen separant y contant ab la paraula que algú molt alt els ha dat, van a prender en breu plàssola la mangala de les mans.

—[Mala nova] m' porta, si es cert lo que m' diu!

—Això sí qu' es serio...

—[Fem el cap vif!]

C. GUMÀ

EL CAS DE 'N COMBES

o'l coneixen vestés al president del ministeri de la República francesa?

Figürinse un home d' estatura regular, més aviat magre que gras, cabells, bigoti y perilla de color de neu, no gayre aïros... el verdader tipus del burgès acomodat, que no té gran cosa que fer ni s' ha proposat may vistos efectes...

Per fí á las onze del matí va rebre's un *parte de Roma*, y l' incomprensible fenòmeno quedà aclarit en un moment.

«Aquesta nit—deya l' telegrama—el papa ha firmat l' excomunió de Mr. Combes.»

Ja estava tot explicat!

Lo que tan bé s' havia assentat al jefe del govern francès era sensillament la trirremenda excomunió del papa.

Pensantse senyarse, Pío X s' havia tret e's ulls.

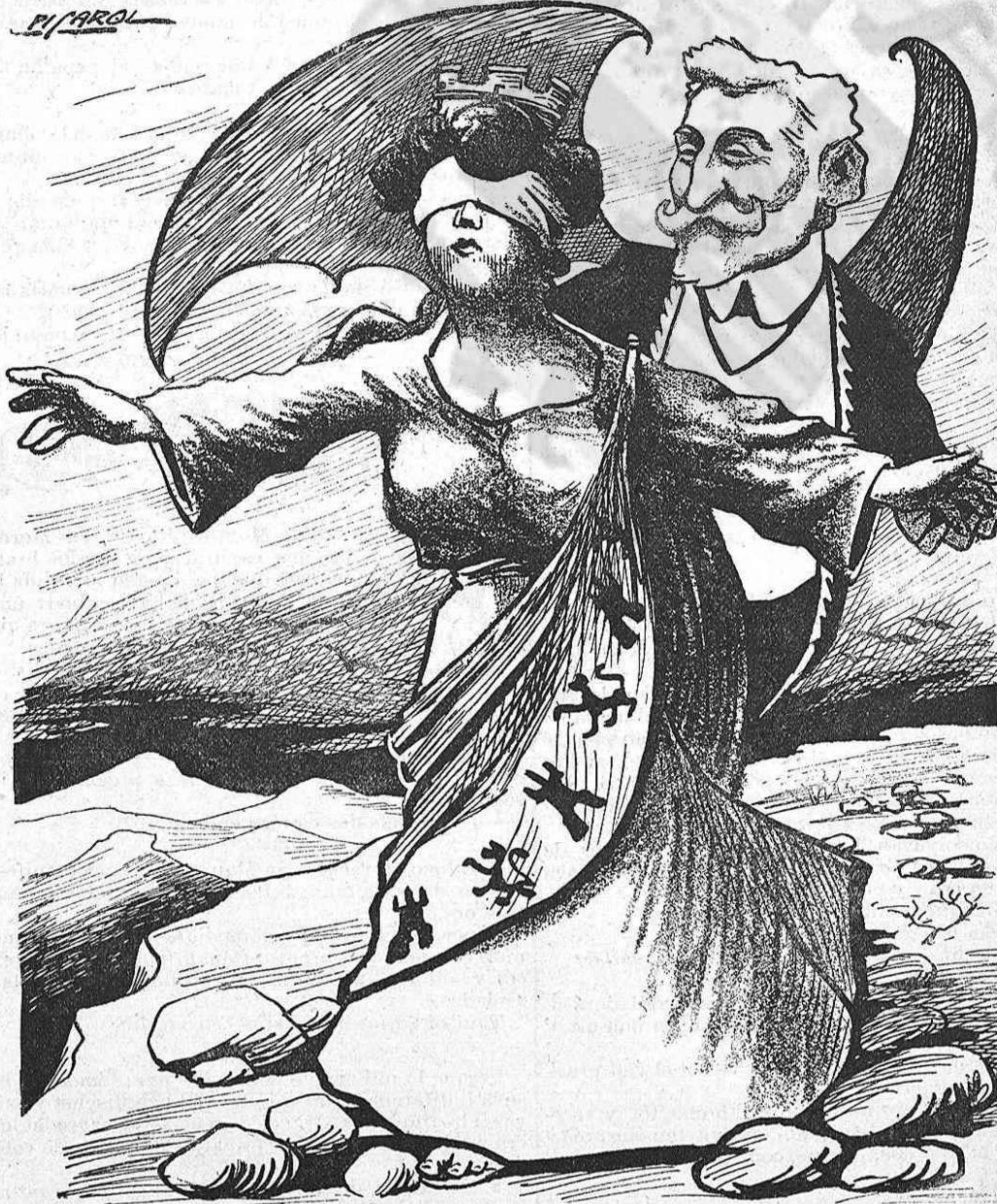
Mr. Combes, a qu' ell desitjava aniquilar ab el seu anatema, e-tava mes gras, mes jove y mes guapo que mai.

Imaginíse en Merry del Val y tota la curia romana quin disgust haurán tingut al saberho.

Capassos son d' alsarli á don Emili l' excomunió.

Crit del cor

Anantnos com ens va el negoci, seria una verdadera picardia l' expulsar.

L' Angel de la Guarda d' Espanya

—¿Vols dí. Antonet, que tú m' guardas?
—Vaya! T' guardo d' avansar.

Mentre jo sigui 'l teu àngel,
no esperis donà un sol pas.

A Málaga, segons un telegramma que publica *El País*, una parella de guardas de seguretat van detenir un individuo conduintlo á la prevenció. Un cop allí, un dels de la parella va començar á patjarlo sobre l' ventre deixantlo inútil per tota la vida.

Vels'hi aquí una nova manera de ballar la dansa del ventre ab música del mestre Maura.

No tinguin por de que se'n escandalissin els pares de família.

Llegeixo en *La Correspondencia de España*, á propósito de la situació de la Marina:

«A qué gastar tinta en decir que el *Alfonso XIII* está casi inservible, según consta en comunicaciones oficiales; que el *Lepanto* no puede navegar y que el *Alfonso XIII* está arrumbado por trasto inútil?»

L' *Alfonso XIII* arrumbat... y per trasto inútil... Y que això ho dugui un periódich monárquich!... ¡Quin horror!

A Madrid las autoritats municipals s' han fet dignas del etern agrafiment, sino dels seus administrats, de les empreses funeràries.

Un arcalde interí havia prohibit als fornells que amassessin la farina ab aygas procedents dels pous infectes. Aquells bons industrials s' oposavan á obheir l' ordre y amenassaven ab una vaga. Pero vingué l' arcalde nou y 'ls deixá en llibertat d' emplear en la confecció del pá l' ayga que tinguessin per convenient.

Aixís se posa á prova la naturalesa privilegiada de aquells vehins.

Perque lo que dirá l' arcalde:

—Tenen estómach pera dijerir á n' en Maura y no'n tindrán pera dijerir el pá ab microbis?

En Nozaleda va anar á Valencia de rigurós incògnit.

Hi va anar á pendre vistes.

Y 'n va sortir malalt.

«Volen fer el favor de dirme que li succehirá l' dia que hi vagi pera quedars'hi, y 's fassi un bon tip de xuflas?

En els postres de un banquet que varen donarli en el Club de regatas de San Sebastián, va dir en Maura:

—«Permaneceré en el governo mientras la voluntad nacional quiera, sacrificando á su servicio cien vidas si cien vidas tuviere. Cuando la opinión me sea hostil, me iré.

Si en Toni tingües verdader coneixement de l' opinió, ja faria molt temps que se'n hauria anat.

Pero ell no coneix més opinió que la dels frares, y ab ells se queda y per ells s' hi está.

En un periódich francés llegeixo 'l següent párrafo sobre les últimes eleccions celebrades á Fransa:

«Tota la gent nacional-reaccionaria, rompent ab sas costums, no havia vacilat en empenyar la lluya en el terreno polític. El moment li semblava el més propici per un' acció vigorosa. La guerra á las congregacions, guerra sense mercé; la supressió de l' ensenyansa congregacionista en totes las seves formes; la ruptura prevista pero inevitable ab el Vaticà y ja consumada l' dia del escrutini havían exasperat las passions del sectorisme fanàtic.

—O ab Combes ó contra Combes—deyan els republicans.

—O ab Deu ó contra Deu—clamaven els clericals.

Deu y Combes en els dos platets de la balansa. Oh Pascal, no havías tú previst may aquesta singular apostal?

Y ab tot el platet de Combes es el que ha cayut.

Ja cal que Pío X acudeixi desseguida als llamps de la seva excomunió mayor. Per mica que tardi no hi serà á temps.

Ab això dels llamps li pot succehir al Papa Sastre un contratemps desagradable.

Els llamps del Vaticà son com els mistos de la cerillera, qu'en el moment d' encendre'ls, la major part de les vegadas els hi salta l' fósforo.

El Papa s' pensará disparar un llamp, y 's cremarà 'ls dits.

Una bona disposició del govern.

De tal pot ser calificada la que ha pres manant encunyar 60 mil duros en pessas de dos céntims, fonente de cinch y de deu.

Perque ha considerat que las de deu y de cinch, tenen massa valor pera fer frente al pervenir que se'n espera.

—Preguntan qui pervenir es aquest?

Senzillament el de anar á captar.

Y haventhi moltes pessas de aquest valor (quinze milions se'n encunyan de un cop: casi bé una per barba) sempre correrà l' diner.

Sobre ls pobles del Ampurdà va cayent com una pedregada la plaga de las corporacions monàsticas, expulsades de Fransa.

No hi ha casi població, gran ó xica, en que no s'hi estableixi un convent.

¡Qué s' hi ha de fer!

Que s' aprofitin, ara que 'ls vaga. Que ja vindrà l' hora de que 'ls ampurdanesos, els hi cantaran l' *Arre... Moreu*.

O Arre... Maural

Sembla qu'en Maura, empipat per la guerra que 'ls marinos fan al ministre del ram, pensa suprimir el Ministeri de Marina.

Y constituir un nou Ministeri de Navegació, conferint la cartera al mateix Ferrández, objecte avuy de tants y tan repetits atachs.

Repetits... y regressos.

Vaja, que ab tot això tan en Ferrández com en Maura, demostran que han perdut la carta de navegar.

L' altre dia deya un frare:

No hi fa res que 'l Papa ns prohibeixi l' exercici de tal ó qual industria. Menos feyna.

—Pero de que farán mànegas, si no traballan?—li preguntava un devot.

—De que farém mànegas? ¡Ay infelis!... Mentrens ens quedí l' industria de ajudar á ben morir —y aquesta si que no'n la poden privar—no'n faltearan herencias.

No xiuleu, santanderins,
que ab ell no hi fareu carrera.
¿Per ventura no sabeu
que don Antón no vol beure?

Canalejas, Canalejas,
qué madur te 'ns vas tornant!
Semblas en Kuropatkine;
no fas mes que recular.

La majoria dels pobles,
mireus ab detenció,
ó están morintse de gana
ó están de festa major.

El papa s' ha incomodat
y ha excomunicat en Combes,
y en Combes diu que li ha dit:
—Bueno... ¡Ahí me las den todas!

L. WAT

SOLUCIÓNS

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

1. **XARADA.**—*Ma nya.*
2. **MUDANSA.**—*Solta—Volta—Molta.*
3. **TRENCA-CLOSAS.**—*La custanyada.*
4. **LOGOGRÍFIC NUMÉRIC.**—*Cortinas.*
5. **GEROGLÍFICH.**—*Com més vius, més coses veus.*

Han endavatin totas ó part de las solucions del número anterior els caballers: Vicens Bertrán, Dormuà, (Xàp Dotor), y Carquinyoli.

XARADA

Dona total, hu ta dugas
quart serás prou abnegada
per diril al home que un dia
vas magnetizar manyaga
que dús un gros pes de culpas
damunt teu que t' aplacaran.
Vist á la teva manera
es cosa indigna culparse
de traïdorías antigas
y malifetas passadas
ni que 'l gran jutje conciencia
cridi el fallo inapelable
que 'l cor tercera rosga
de qui procura esmenar-se.

J. COSTA POMÉS

ANAGRAMA

En *Tot* va volquer casarse
y agradantli la *Total*
la va demanar, s' uniren
y ja tenen un xaval.

T. RUSCA

TRENCA-CLOSAS**PERE H. MELLAS****CABRAS SET**

Formar ab aquestas lletras degudament combinadas
lo títol d' un drama lífrich català y nom y apellidó de
son autor.

J. PISSARRA

GEROGLÍFICH

X

O R

LL LL

Loo I

E E

JOAN CATAU

Caballers: Un artista, Un pitarench, F. J. Pissarra, Paucoiro y Joan Dormuà. Molt malament.

Caballers: Vicens Bertrán, F. Nadal, Eudalt Sala, Albertet de Vilfranca y Jaume Riuell: Molt bé.

Caballer: Juli Palau: De vosté no'n volém res.—Joseph Roselló: Gracias per las dugas composicions.—Rata de Sagristà: Ens falta lloch pera tan material.—Fray Candelà: Fluix-jan un grà massa.—J. Costa Pomés: No va mal.—Ego Sun: 'S prepara un'altra sortida. Ara que venen dugas festas enganxadas mira si t' ho pots fer venir bé.—Oriola Ribas: Tantas mercés. Entra en cartera.—M. de C. (Cardó): Jo tinch un blé...—J. C.: Rebut y gràcies per tot.—Gonella poètich: Miraré el espigolarine unas quantas.—Martí Revol'sa: Ja ho crech, homel. Y que s' hi anirà sb automòbil.—J. Conangla y Fontanilles: Merci, per molts anys—Pau B., J. V., R. M. S. R., I. A., E. P. y M. y M. M. R.: No'n es possible insertar las cartas que ns remeten, per distints motius.

Imprenta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Olim, número 8

Tinta C. Lorilleux y C.